СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 254. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 31-го жовтня 1931. VOL. XXXIX. No. 254. Jersey City, N. J., Saturday, October 31, 1931. THREE CENTS.

БУДЕ 7,000,000 БЕЗРОБІТНИХ У 1932 РОЦІ, КАЖЕ ГРІН

ВАШИНГТОН. — Вилієм Грін, президент Американської Федерації Праці, подає, на підставі звітів юній, що безробіття далі збільшається, та що треба рахуватися з тим, що вже на початку нового року буде в Злучених Державах 7,000,000 безробітних.

ФОРД ЗМЕНШИВ ПЛАТНІ.

ДІТРОЙТ. — „Ди Форд Мотор Компані" проголосила, що вертає до 6-долярової мінімальної заробітної платні. Від 1 грудня 1929 р. це мінімум виносило $7 на день.

Компанія проголосила заяву, що вона далі обстоює високі заробітні платні та твердить, що її платня є найбільшою в порівнанню з мінімальними платнями інших автомобілевих компаній. Платні піднесла вона у своїм часі на те, щоби не допустити до економічної депресії. Отся підвишка коштувала компанію місячно $35,176,101 додаткового видатку, який зріс за один рік до суми $397,442,837.

В ПРОМИСЛІ ПОЛІПШУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — У річнім звіті „Нешенел Асосієйшен оф Менюфектюрерс" пише генеральний секретар Дж. Бентон, що 58% з одержаних 800 відповідей ріжних промисловців стверджують постійну, хоч дуже повільну поправу в промислі.

ГУВЕР ПРОТИ БРЕХНІ.

ВАШИНГТОН. — Столиця має нову сензацію, якою є заява президента Гувера, звернена проти „Нейві Ліг", котра заявляється за сильну фльоту й дальше зброєння, а проти зменшення видатків на армію.

Президент подає, що він заіменує спеціяльну комісію, до якої належатимуть члени „Нейві Ліг", щоби вона ствердила, що „Нейві Ліг" пускає у світ брехні щодо стану фльоти і збройних сил краю. Президент каже, що „Нейві Ліг" ширить пропаганду за велику фльоду при помочі фальшивих інформацій.

В БРАЗИЛІЇ ЗАНОСИТЬСЯ НА РЕВОЛЮЦІЮ.

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — В Пернамбуко, в Бразилії, вибухло повстання проти тимчасового правительства. Тяжко знати подробиці, бо уряд завів строгу цензуру.

МЕНШЕ ВИТЯГАЮТЬ ГРОШЕЙ З БАНКІВ.

НЮ ЙОРК. — Тижневий звіт „Федерал Резерв Бенк" виказує, що останнього тижня було в обігу американських грошей на суму $5,480,000,000, себто на $24,000,000 менше ніж у попереднім. Отсе вважають зворотом до кращого. Бо від часу відступлення Англії від золотої стопи, з кождим тижнем було більше грошей в обігу, бо публика витягала гроші з банків і держала їх вдома, побоюючись фінансового краху.

Тепер, кажуть банкирі, люди вже успокоїлись і назад вкладають гроші до банків. Тесаме відноситься і до золота, яке теж стягано й держано в сховках.

ЗАІНТЕРЕСОВАНІ „СКРИНКАМИ" ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Слідча леґіслятурна комісія вже викрила ріжні „чудесні скринки" ріжних політичних босів і урядовців, в яких вони переховували по кількасот тисяч долярів, зароблених „чудесним" способом.

Тепер комісія віднайшла одну „баксу", яка належала спільно до мейора Вокера й його фінансового дорадника Шервуда, котрий утік і живе в Мексику. Всі цікаві, що в тій скринці міститься.

ЕДИСОН ЛИШИВ МАЄТОК ВАРТОСТИ $12,000,000.

НЮАРК. — Маєток, який залишив славний винахідник Томес Едисон, оцінюють на $12,000,000. Згідно з останньою волею Едисона переходить він на його двох синів. Жінку заосмотрив він іншим способом. Дочки діставатимуть дивіденди.

РАТУЮТЬ ЗАСИПАНИХ МАЙНЕРІВ.

МОКОНАКВА (Пенсилвенія). — Ратунковий майнерський відділ пробує дістатися до засипаних 6 майнерів, з котрих, як подають сигнали, 4 є ще при життї.

НЕ РОБИТИ ПОЛІТИКИ З ДОПОМОГИ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт звернувся до урядовців суспільної опіки з домаганням, щоби вони при уділюванню помочі безробітним покинули всі політичні й партійні огляди, а кермувалися виключно потребами безробітних.

РІЧНА ПЕРЕДИШКА В ЗБРОЄННЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту повідомив Лігу Націй, що Злучені Держави згідні з тим, щоби припинити на один рік цілковито зброєння, щоби в той спосіб улекшити успішне розвязання тих проблем, які будуть розважатися на міжнародній конференції в справі світового роззброєння.

Таких заяв очікує Ліґа від 52 урядів.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІЮ.

В неділю, дня 1. листопада, в годині 8.30 рано, буде українська діточа програма на радіо зі стації WLBX 1500 кс. в Лонг Айленд Сити, давана українським підприємством „Сурма" в Ню Йорку.

ЗАНЕПАД У ПРОМИСЛІ НА УКРАЇНІ.

На засіданню Української Економічної Ради подав предсідник Сухомлін причини, які в останньому часі підривають пляновану промислову продукцію. Він указав на квантитативне і квалітативне недомагання. На основі даних за серпень упала металюрґічна продукція в порівнанню з липнем на 16 проц., каменовугільна на 19, а в інших від 10 до 14 процентів. Під якостевим оглядом упала продукція в декотрих галузах на цілих 20 процентів. На думку Сухомліна, є надія, що наслідком поліпшення метод праці промислова продукція поліпшиться.

ВІЧЕ ПРОТИ КРИВД БУКОВИНИ Й БУКОВИНЦІВ.

Коли „тревога, то до Бога; по тревозі — по Бозі", можна сказати за народньою приповідкою. Таке й з румунськими політиками. Коли їм було добре, вони тільки батогом вимахували над спинами мас, тоді кождий, який обізвався, що його щось болить, був „большевиком", „революціонером" і т. п. Сьогодня й бувші міністри, коли почули на своїй шкірі, що то значить бути безправним й упосліженим, справляють крик. Та чи не запізно й чи цей крик не має також особистих підстав? Запрошували і меншостеві організації до спільної акції, ті самі організації, яких кілька років тому ті самі міністри й знати не хотіли.

БАНДИТИЗМ У БЕСАРАБІЇ.

Недалеко села Янівців (повіт Хотин) напали чотири узброєні бандити на селян, що їхали шістьма возами з Хотина. Бандити ограбили до нитки 16 селян, розібрали їх до нага й повязали до возів. Жандармерія дослідила, що це зробила банда Прокопа Будзи, спільника арештованого Поліщука.

ЖИДІВСЬКА ПРЕСА СВІТА.

В Берліні вийшла з друку книжка А. Купріна п. з. „Соціольогія Жидів", яка між іншим подає цкаві вістки про жидівську пресу цілого світа. Під цей час виходить 700 періодичних видавництв, в чому 300 в жарґоні, 70 в еврейському, а решта в інших мовах. Найбільшими осередками жидівської преси є Польща, Злучені Держави Америки й Палестина. В Польщі виходить 171 часописів і журналів в жарґоні і 24 в еврейській мові. В Злучених Державах 65 в англійській мові, 41 жарґонових, 3 в еврейській й 2 по еспанськи. В Палестині виходить 58 часописів, в тому 29 еврейських.

ТРОШКИ СТАТИСТИКИ.

Число запротестованих векслів у серпні 1931 р. виносило в Польщі в тисячах штук 403.6 а в липні 444.3. Сума запротестованих векселів, себто довжних грошей, виносила в липні ц. р. 109,600,000 зол., в серпні 92,400,000 зол.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТІЛИ ЗАБРАТИ МОНҐОЛЬСЬКОГО „БОГА".

До Монґолії приїхав був „живий бог", Панчем Ляма. Юрби Монґолів ішли до Халхи, себто до большевицької частини Монґолії, щоби нараджуватися, як боротися з комуністами. Панчем Ляма виступав часто проти гнету й безправя в СРСР.

Щоби перешкодити Панчемі Лямі виступати проти комуністів, агенти III. інтернаціоналу постановили схопити „живого бога" підчас його побуту в Ґандзурі, місті над большевицьким кордоном. Мали це зробити підчас богослуження при помочі кількох молодих Монґолів. Про все довідалася влада в Халхі й не допустила до замаху на „живого бога". Вістка, що большевики хотіли схопити „живого бога", викликала протибольшевицькі заворушення.

НАСЛІДКИ НЕОБЕРЕЖНОСТИ.

На Кремянеччині, у селі Великому Раківці, селянин Тома Макосій підпалив у печі й вийшов з хати та лишив без опіки троє малих дітей. Заки він повернувся до дому, діти підчас забави попеклися важко вогнем. Двоє дітей умерло, третє бореться зі смертю. Сусіди побачили вогонь у хаті й не допустили до пожежі. Ще один випадок із безконечної черги недогляду за дітьми на селах.

БЛИСКАВКА ЗАПАЛИЛА ЛІТАК.

З Парижа летів до Букарешту на міжпарляментарну конференцію бувший французький міністер, посол Ренодель. Недалеко Білгорода на висоті 800 метрів запалила блискавиця одно крило. Пільот заховав холодну кров, але посол Ренодель зімлів. Долетівши щасливо до Білгороду, вимінив пільот апарат і прилетів зі спізненням до Букарешту.

ЗНОВУ ПЕРЕНЕСЛИ УЧИТЕЛЯ З ТУРЧАНЩИНИ.

На днях міністерство освіти перенесло „з уженду для добра школи" Миколу Корчинського, управителя школи в Жукотині, турчанського пов., до Хорок, пов. ленчицького, в корінній Польщі. Є це вже шесте перенесення українського учителя від минулої осени в турчанськім повіті, переведене відомим колись ендеком, а тепер бебеком, інспектором Бережніцьким.

З КРАЄВОЇ ХРОНІКИ.

Підчас військових вправ біля містечка Поморян на відділ піхоти впало кілька гарматніх стрілен. Дальшу обстрілку здержали ракетами. Відломки 7.5 цм. стрільна поранили 3 рядовиків. — Іван Граб із Заякова терпів на безсонницю. Це так спримрило йому життя, що він оногди повісився. — Родинні невзгодини штовхнули до самогубства Івана Сумиграя в Лозах Костюківських, ярославського повіту.

МОРД.

До хати 60-літної Ксені Курило в Махнові, пов. Рава Руська, вломилися в ночі якісь злочинці і замордували нещасну жінку кількома ударами в голову. Поліція шукає злочинців.

„ДЕСЯТЬ ЗАПОВІДЕЙ" ЯПОНЦЯ.

Японці дуже дбайливі про добре виховання дітвори. В школі вчиться молодь ріжних пісень, які розвивають у діточих серцях любов до рідної землі, в мальовничих картинах змальовують її минуле та вчать посвяти для батьківщини. Наводимо десять заповідей японської етики: 1. Найбільша чеснота — вірність мікадови. 2. Смирність перед батьками, це вислів любови й привязання. 3. Брати й сестри живуть у згоді та приязні. 4. Кожний обовязаний до помочи бідному в доброму ділі; злі підшепти приятеля й ворога відкинути. 5. Обминати облуду. 6. Події вчать, що чинити дальше. 7. Доки можеш, розвеселяй сумних. 8. Недуга входить крізь уста; уникай переїдження й перепоення. 9. Роби лише те, на що позволяє твоя совість. 10. Нічого не відмовляй коли просить — батьківщина.

НА ДНІ МОРЯ СКАРБИ ДЛЯ ВСІХ.

На дні океанів є велитенські скарби, не лише з потоплених кораблів; ще більше їх в морській воді, як виказує хемічна розбірка. Коли перечислимо вартість золота й срібла, яке розпущене в морській воді, одержимо астрономічні числа. Хох на тону води випадає ледви 10 міліграмів срібла, то коли обчислимо всі води світа й тим чином „одержане" з води срібло поділимо між 1,800 міліонів мешканців землі, то кожний одержить грудку срібла вартости 3,600,000 зол. Таким способом обчисляємо теж золото: тона води має 50 міліґр. золота, а на кожного мешканця землі припадає цього шляхотного металю вартости „лише" 1,200,000,000 зол.

ПРИСЯГАЛИ НА „АКОРД".

Еміль Шапіра зі Львова був урядовим доставцем піску на дороги; „надобовязково" доставляв чимало праці львівським судам, бо пристрасно любив процесуватись. А у всіх його процесах виступали два коронні й клясичні свідки, Маркус Езенберг і Якуб Шенгоферський, котрі за скромну винагороду присягали, як і скільки треба було. Цей своєрідний промисл спикрився врешті противникам Шапіри, до прокуратури вплинуло кільканацять карних доносів і Шапіра враз з обома „акордовими" свідками опинився в арешті.

ДОВГИ ФІЛЬМОВОЇ ПОЛЬСЬКОЇ ЗІРКИ БАТИЦЬКОЇ.

В 1930 р. вибрали Батицьку „міс Польонією". Горда з такої почести, закупила вона у варшавській крамниці Герзе товари, але досі не заплатила за них фірмі 1,600 зол. Тепер артистку Батицьку запросили до Голівуду. Фірма боялася за свої гроші й заскаржила її до суду, який обложив секвестром річи Батицької.

ЛЮБОВНА ДРАМА.

При вул. Торовій на Знесінні (передмістя Львова) Рудольф Скарга стрілом з револьвера поранив важко свою любку, Вол. Чижову, розлючений шаленою заздростю, якою вона його привитала. Три дальші стріли позбавили життя нещасного злочинця; свідомість злочину привела його до самовбиства.

ЯПОНСЬКО-РОСІЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ

МОСКВА (СССР). — Комісаріят справ закордонних оголосив у пресі свій комунікат з приводу побачення японського посла з заступником комісаря справ закордонних, Караханом. З того комунікату видно, що відносини між Японією й Росією значно загострилися.

Японський посол категорично заявив Карахановн, ко коли Москва не перестане збирати на манджурському кордоні свої війська й переводити ріжні воєнні демонстрації, то можливо, що тоді японська окупація в Манджурії значно пошириться, а тому й сфера конфлікту також пошириться. На це Карахан відповів, що японський спосіб забезпечення й охорони своїх національних інтересів у Манджурії не відповідає інтересам мира та не подобається Москві, що веде мирну політику.

Притім японський амбасадор зложив Караханови протест, що в Китайців, противників Японії, знаходиться багато зброї з маркою російських заводів, що вказує на піддержку їх Росією. Крім того посол звернув увагу на те, що Росія тепер тримає 30 тисяч війська недалеко японського порту Дайрен. Це військо знаходиться в повній боєвій поготівлі.

РОСІЙСЬКА АРМІЯ РУШИТЬ У МАНДЖУРІЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Японські окупаційні війська все більше наближаються до району Східно-Китайської залізниці, що знаходиться в спільнім володінню Росії та Китаю. Цей рух Японців непокоїть большевиків і вони готуються обсадити своїми військами Східно-Китайську залізницю. На цій залізниці Москалі весь час тримають на поготівлі 400 залізничих вагонів, у яких легко можна перевезти одну дивізію війська.

Японці почали направляти залізничий міст на залізниці Таонан-Ціціяр, який недавно зруйнували Китайці. Цей міст має велике стратегічне значіння для Японців, колиб у них прийшло до сутичок з російськими військами в районі Східно-Китайської залізниці.

АНҐЛІЯ ПОЧИНАЄ БОРОТИСЯ З „ДОМПІНҐОМ".

ЛОНДОН (Анґлія). — З усього видно, що уряд готується до певних заряджень, щоб спинити наплив чужинецького краму та ріжних фабрикатів до Анґлії. Він очевидно негайно постарається спинити своєрідний „домпінґ" чужинецьких виробів, ще до впровадження митних поборів.

Мек Донелд мав одногодинну розмову з королем зприводу створення нового уряду. Та мабуть всі міністри його уряду лишаться при владі, крім міністра фінансів, Сновдена. Крім того кабінет міністрів буде добавлений новими міністрами так, що в нім знайдуть місце всі ті, кого потребуватибуть в уряді. Сновден також увійде в склад уряду, як міністер без теки. Його Мек Донелд хоче мати при обговоренню фінансових проектів, а особливо при заведенню мита.

ПОЧАЛИСЯ НАРАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ РАДИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Під головством президента Гінденбурга почалися наради спеціяльної економічної ради, зложеної з представників фінансістів, фабрикантів і робітників. Ця рада буде дорадчим тілом при правительстві для переведення ним певних фінансово-економічних реформ.

Праці комісії будуть таємні і їх висліди вона буде подавати лиш урядови. Президент Гінденбург на відкриттю сказав коротку промову, в якій зазначив тяжке становище Німеччини й необхідність напружити сили всіх верств, щоб спільними силами ратувати державу так, як її ратував німецький нарід у часах війни.

ПРОТИ ВИСОКОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФУНТА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Бувший міністер фінансів Анґлії, сер Роберт Горн, заявив, що уряд не повинен старатися стабілізувати фунт стерлінґів на високому мірилі. Ліпше стабілізувати його в нижчій ціні, але так, щоб держава завжди мала реальні можливости виконати свої зобовязання супроти своєї валюти.

Це затвердить довіря до анґлійського фунта, а навпаки, хитання вже стабілізованого курсу може остаточно підорвати довіря до анґлійських грошей.

МОСКВІ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ.

МОСКВА (СССР). — Радянська преса вділяє багато місця наслідком анґлійських виборів. Головний мотив усіх статей у найповажніших ґазетах є той, що прихід до влади в Анґлії реакціонерів значно погіршить міжнародне становище радянщини та зменшить її імпорт до Анґлії. Це тяжко відібється на фінансовому й економічному стані Росії.

Деякі ґазети кажуть, що тепер треба сподіватися незабаром нової війни, зокрема направленої проти Росії. Ґазета „Правда" потішає своїх читачів тим, що прихід до влади в Анґлії реакціонерів викличе скорший зріст революційних настроїв серед анґлійського робітництва. Майже всі ґазети нічого не говорять про комуністів в Анґлії й не зачіпають Мек Донелда, але лають Гендерсона за його невдачу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES;		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОБІДА ДЕМОКРАТІЇ.

Цілий світ слідив за тим, як випадуть анґлійські вибори. Хто побідить: національне обєднання чи опозиція? Що буде з Мек Донелдом, котрий рішився кандидувати, незатверджений тою партією, котру він збудував, станув перед 40,000 виборцями з найбільшого майнерського округа як „робітничий зрадник" і відважився навіть безробітним зменшити заробітну пайку, щоби ратувати державу від фінансової катастрофи.

Цікаво було знати, чи широкі маси народу підуть за тими робітничими міністрами і робітничими провідниками, котрі в хвилі, коли держава опинилася серед фінансової катастрофи, відмовилися від відповідальної обєднаної праці, а опинившися в опозиційнім, критичнім таборі давали масам, замісць реального ратунку, соціялістичні розумовання про ріжні націоналізації й тому подібне. Цікаво було знати, чи народні маси підуть за демаґоґією, за шумними фразами, критикоманами і засліпленими партійниками, чи за тими, котрі вміють признати похибки, кажуть в нещастю забути за партію, а поставити на першім місці народну чи державну справу, і коли нарід у небезпеці, кажуть іти рамя об рамя навіть з партійними ворогами, але дітьми одного й того самого народу, щоб обєднаними силами ратувати батьківщину, хочби з утратою особистого чи партійного престіжу.

А нарід, забираючи слово, видав осуд, який впровадив у найбільший подив у першу чергу тих, які не мали віри в розум і характер народніх мас. Бо розбив він своїм голосуванням цілковито тих, що брали себе за його найбільших оборонців, себто самих робітничих представників, котрі поставили клясовий і партійний інтерес вище загально-народнього.

Виборців в Англії купити не можна. З малими виїмками місце посла треба собі вибороти. І ото в тій боротьбі провалилися тепер буквально всі робітничі лідери, котрі виреклися Мек Донелда, а побідив Мек Донелд і ті, котрі при нім остались.

Треба жаліти Партію Праці, розбиту через нездарність робітничих лідерів. Та ці вибори є для робітництва дорогою наукою, яка вийде усьому робітництву вкінці на добре. Самі робітники дали доказ великого розуміння такої цінности, якою є нація чи держава. Вони теж заманіфестували, що характерні провідники, навіть у своїх помилках, якщо вони їх бачать і до них признаються, можуть числити на нарід і його попертя.

Роман Слободян,
гол. фін. секретар У.Н.С.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА, БЕЗРОБІТТЯ Й У. Н. СОЮЗ.

Чи і яку допомогу може дати У. Н. Союз своїм безробітним членам.

(Докінчення)

(3)

Фонд запомоговий основано також у початках існування орґанізації, а кождий член платив на нього 1 цент місячно аж до реформи 1915 р. З реформою піднесено вкладку до 5 цнт. місячно. До реформи окалічілі члени могли взяти допомогу на рахунок свого посмертного, тому той фонд був знаний як фонд бідних. З реформою знесено привілей побирати запомогу на рахунок посмертної запомоги, а всі запомоги на каліцтва і невилічимі недуги перенесено на фонд запомоговий, з якого, згідно з параґрафами 167—168 статута, уділяється відповідні запомоги. На XV. головній конвенції влучено до цього фонду 2 центи з фонду народного і піднесено висоту запомог. В 1930 р. члени вплатили до фонду запомогового $20,276.80, а вибрали $17,398. За 9 місяців 1931 р. члени вплатили місячних вкладок $13,432.14, а виплачено запомог на суму $14,355. Недобір виносить $922.86.

Треба зрозуміти, що наша еміґрація вже не є переходова, а всі старші члени лишаються тут на стало. В орґанізації є 790 членів, котрі числять більше як 55 літ життя. Ті члени, що жиють на фармах, зароблають на прожиток, але фабричний робітник у тім віці викинений на брук і позістає на ласці дітей або приятелів. Орґанізація мусить мати відповідний фонд, щоби бідним старцям дати річну допомогу на заплачення місячних вкладок. Тому треба фонд запомоговий відповідно збудувати, бо він буде конечний в найближчій будучности.

Фонд **сирітський** є тільки під опікою орґанізації і його не вільно рушити. Якби прийшлось орґанізацію розвязати, то держава цілий фонд сейчас перебере під свою опіку для малолітних спадкоємців.

Заключення.

Всі фонди орґанізації мають своє призначення і ні один фонд не є такий сильний, щоби можна вжити його на допомогу для безробітних членів. Фонди **посмертний** і **резервовий** ґарантують зобовязання грамот. Колиб ми схотіли ці фонди нарушити, то треба приготовитись на спеціяльний податок, згідно з §156 статута орґанізації. Нарушити новий посмертний фонд так, що оцінка грамот упала би нижче 105% вимаганої резерви, то це обнизилоб резерву поодиноких членів на їх полісах.

Фонд **адміністраційний** є дуже малий у порівнанню з видатками, які поносить адміністрація. Головний уряд старається обмежити часом навіть найконечніші поїздки на ювилеї або важні орґанізаційні збори відділів, та щадить, як може, щоб цей фонд вдержати в рівновазі на невідкличні біжучі видатки.

Фонд **народний** в сумі $7,000 є до розпорядимости. Щоби можна цей фонд рушити, треба звільнити його від оплачування видавництва Діточого Журналу, здержатись від уділювань стипендій, а вкінці відмовити українським інституціям у рідним краю тої скромної допомоги, яку ми йому уділювали до цеї пори.

Фонд **запомоговий** може дати одноразову жертву в сумі $15,000, а відтак коло $500 місячно, одначе треба сейчас перевести ухвалу, щоб усі ті члени, які досі побирали запомогу з причини недуги пять до шість місяців, зрезиґнували зі своїх претенсій. Місцеві урядники доложать усіх старань, щоби більше таких просьб не присилати. З фонду запомогового буде уділятися запомога стисло з приписами статута, а іменно: за всі каліцтва, передбачені §167, а запомоги на невилічимі недуги треба стисло означити. До запомоги на невилічимі недуги мали би право слідуючі особи: родини членів, які знаходяться у заведенню для божевільних і які полишили рідню, що складається з не менше як трох осіб, то є жінки і двох малолітних дітей, у сумі $100 річно; дальше, сухітники, паралітики, ревматики, які не здібні до ніякої праці, по $50 річно. Вкінці можна дати таку саму запомогу тим членам, котрих недуга сягає більше року від дня занедужання і показується невилічимою.

Фонд **конвенційний** є призначений на конвенцію. Конвенція є законодатним тілом орґанізації і має відбуватися що 4 роки. У. Н. Союз, як орґанізація добродійно-запомогова, має мати свої конвенції у приписанім часі. Відложенням конвенції і заощадженням у той спосіб гроша можна наразити орґанізацію на критику асекураційних департаментів і на критику членів У. Н. Союза, котрі моглиб думати, що головні урядники з розмислом знищили фонд конвенційний, щоби довше вдержатися на своїх позиціях.

Зваживши, що підставою існування нашої організації є не тільки сила фінансова, але й сила моральна, та зваживши тяжке положення членів і конечність визначнішої грошевої допомоги, вважаю можливими до виконання слідуючі проекти:

1) Зреалізувати думку лучення відділів, а від скількости злучених відділів залежати буде висота заощадженої суми конвенційних видатків, і цю суму розділити як нагороду за злуку. Злукою четвертої частини всіх відділів можна заощадити $5,000 на протяг одної каденції.

З фонду запомогового взяти 20 відсотків усеї суми, яка дасть $15,000. Дальше, обмежити виплати фонду запомомогового і давати запомогу тільки за такі каліцтва, які є передбачені статутом орґанізації. Суму запомог за невилічимі недуги обмежити стисло до вимог статута, а всі допомоги в дорозі ласки, які давалося дотепер, уневажнити. Тим робом можна заощадити $500 місячно. За шість місяців ощадиться суму $3,000.

З фонду народного взяти $6,000. Перенести кошти видавництва Діточого Журналу вцілости до фонду адміністраційного Молодечого Департаменту. Здержати позички-стипендії на необмежений час та обмежити допомогу на народні цілі. За шість місяців ощадиться суму $1,500, так, що з фонду запомогового і народного дістанемо суму $25,500.

Сума $25,500 може стати фондом допомоги для безробітних членів, з якого то фонду члени по відділах можуть затягнути позичку на ограничений час та звернути її враз з процентом. З тої суми можна буде знову дати позичку такому членови, який знайзнайдеться в скрутнім матеріяльнім положенню.

2) **Щоби можна дати більшу поміч не тільки сейчас, але і в будуччині, треба перевести реформу зі старих на нові роди обезпечення.** В тій справі мав я побачення з Вулфом і по довшій конференції він видав свою опінію, яку я тут в оригіналі предкладаю:

S. H. and Lee J. Wolfe, Consulting Actuaries, Auditors and Accountants. William M. Corcoran, A.A.S., F.C.A.S., Walter F. Smith, C.P.A. (N.Y.). London Representative Nicholson, Beecroft & Co., 1-4 Paternoster Row. Telephone Beekman 3-7157. Cable Address: Lowdarp. 116 John Street, New York, N. Y., October 27, 1931.

Ukrainian National Association, Inc.,
Jersey City, N. J.

Attention: Mr. Slobodian.

Gentlemen:

In further reference to my letter of July 30th and your interview with me just before that time, in connection with the members of your Society who are paying under the old rates for ordinary whole life insurance and with no surrender value available to them, I would say that I have given considerable thought to the matter and find that it is possible to work out a plan of allowing these members to change to the other plans of the Society, being given credit for the reserve on their old policies. The calculations will be based on quarterly periods, depending upon when the member joined the Society.

For those members who have not attained an age of 50 and who never had a lien on their policies, it will be possible to allow them to change over from the old whole life plan to new old age plan, provided they have not reached the attained age of 51. These members would have available to them a certain percentage of the reserve on their policies and I have worked out the following illustrations:

Issued July 1, 1915 — Age 30:
Value of present contributions $159.27 which can be loaned to the member, $80 at once and $80 one year from date of change. This member will transfer to the old age plan and will have to pay a premium in the future of $3.13 per month. This includes the $.45 additional dues for the various funds.

Issued July 1, 1920 — Age 30:
Value of present contributions $97.54 which can be loaned to the member, $49 at once and $49 one year from date of change. This member will transfer to the old age plan and will have to pay a premium in the future of $2.92 per month. This includes the $.45 additional dues for the various funds.

Issued July 1, 1925 — age 30:
Value of present contributions $43.60 which can be loaned to the member, $22 at once and $22 one year from date of change. This member will transfer to the old age plan and will have to pay a premium in the future of $2.82 per month. This includes the $.45 additional dues for the various funds.

All of these advances which are made against the present value, would be liens against the policy which cannot be wiped out as were the former liens but would have to remain and bear interest at 5%.

For those members who are on the whole life plan at present but who have an attained age of more than 50 years, a table could be worked out to convert to a new adequate rate whole life plan as per the following sample:

Issued July 1, 1915 — Age 40:
Value of present contributions $236.36 which can be loaned to the member $120 at once and $120 one year from date of change. This member will transfer to the new whole life plan and will have to pay a premium in the future of $3.65 per month. This includes the $.45 additional dues for the various funds.

The new whole life plan, if you so desire it, can be worked out to apply to members who have attained an age under age 50 and all of the facts as stated for those members previously would apply to this plan except that on those issued July 1, 1915 at age 30, the member would transfer to the new whole life plan and pay $2.57 per month and those issued July 1, 1925 at age 30 would pay $2.51 per month. All of these include the $.45 additional dues for the various funds.

The above specimens of the changes, of course, do not apply to those members who previously had liens on their certificates which were cancelled by the Associations. Further study would have to be made to see what effect the cancellation of these liens had on the business in order that a certain percentage of such liens should be charged against those members in order to work equities to everybody.

Furthermore I beg to state, that if the members do not make this change, then it is only a question of time until there will have to be a readjustment on an even stricter basis than I have outlined here.

Awaiting your further advices, believe me to be

Very truly yours

Lee J. Wolfe.

Повище письмо звучить по українськи так:

Панове:

Дотично мого листа з 30 липня і Вашої розмови зі мною саме перед наведеною датою в справі тих членів Вашої організації, які платять свої вкладки на підставі старих рат за звичайне досмертне обезпечення, без ніяких зворотів для них, я заявляю, що цю справу я дуже добре розважив і прийшов до переконання, що можна би створити плян, на підставі якого дотичні члени могли би станути нарівні з іншими плянами орґанізації і могли би дістати відповідну резерву на свої старі поліси. Обчислення булиб основані на квартальних періодах і залежалиб від того, коли член вступив до орґанізації.

Тим членам, котрі ще не дійшли до 50 літ життя і не мали „ліна" на своїй полісі, можливо булоб дозволити перейти зі старого на новий рід обезпечення, але тільки тоді, як вони не осягнули ще 51 літ віку. Ті члени можуть дістати якийсь процент з резерви на своїх полісах. У тій ціли я представляю тут отсі приклади:

1) Поліса видана 1 липня 1915 р. Вік: 30 літ. Вартість дотеперішніх вкладок $159.27. Цю суму можна випозичити членови: $80 сейчас, а $80 по році від дня зміни поліси. Дотичного члена переноситься до кляси старого віку і він набудуче буде платити місячну премію в сумі $3.13. До тої суми вже зараховано 45 центів на ріжні фонди поза оплатою посмертного.

2) Поліса видана 1 липня 1920 р. Вік: 30 літ. Вартість дотеперішніх вкладок $97.54. Цю суму можна випозичити членови: $49 сейчас, а $49 по році від дня зміни поліси. До-

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

(3)

— Помогти вам на двірці? — питаю.

— Та ні, ми візьмемо носіїв, тільки щоб ви, і от ваш товариш, сказали що, ну, нехай, по дві валізи ніби ваші... Ви тільки йдіть коло тих валізок, добре?

— Та мені все одно, в мене річей нема — кажу.

Коли директор нас залишив, мій товариш хитро моргнув до мене:

— От сволоч, бояться ГПУ! Даю слово чести, що пішлю на них спеціяльно аґента.

— Як же так, — питаю — вониж заплатили по 400 карбованців мита?

— Ну, то інша річ, а ГПУ знає своє діло.

Директори все таки щасливо, хоч і без нашої допомоги, пронесли свої річі. Мій товариш не додержав „слова чести": не післав на них аґента.

X.

Москва.

Через усей залізничий двірець висів величезний червоний плякат з якимось гаслом „9. січня".

Було по 8 год. ранку. Я сів у трамвай і висів на Арбаті. Поважний, не зле реґульований рух пішоходів, велика скількість трамваевих ліній, безнастанні трамваєві дзвінки й сирени автобусів переконували мене, що це центр, але низькі будинки перечили мому уявленню великого міста.

Приглядаюсь на пішоходи: такі самі густо нафарбовані губи панночок, тогож фасону капелюхи, пальта й зимові черевики. У мущин хіба лише переважають на головах шапки, а не капелюхи. Інколи зустрічаються панські шуби й боброві шапки. Як би не кричали червоні плякати, прапори, яб не повірив, що це країна „будівництва соціялізму".

Ріжнотонні церковні дзвони доповнювали картину й викликали справдішні святкові асоціяції.

— Ну, не є воно тут так ідеально, як ми то собі уявляли, але жити можна — казав мені М., бувший секретар комсомольського осередку в Берні, від якого я прийняв справи, коли він виїхав у СРСР.

Що „жити можна", це не перечило моєму першому вражінню на Арбаті.

— Требаж тобі показати наші „достопрімечательності" — продовжує М.

І він знаменито орґанізував відвідини театрів.

Заходимо ми до Меерхольда. М. бере мій закордонний пашпорт, іде до каси; чую щось „Україна", „Чехословаччина", „Берлін", „для нього важлива лише постановка".

Касієрка кличе якогось пана, тимчасом М. мені розповідає по чеськи історію театру.

Нарешті мене, і його, як мого чічерона, ведуть у театр і садовлять на перші місця.

Иде перша вистава „Ричи Китай!"

На мене вистава зробила вражіння коштовно обладнаної аґітки. Лише китайські мотиви, це дійсно художньо завершений вислів смутку, страждання.

Так ми відвідали цілком безплатно пару ще інших театрів.

XI.

В Комінтерні.

Після огляду переважно історичних памяток Москви я з М. пішов до Комінтерну Молоді. Делеґатом від чеського комсомолу був там Міхалець.

Після того, як я з ним знизу, з командантури, побалакав телефоном і залишив у командантурі свій пашпорт, мені видала перепустку.

Ліфтом піднявся я щось на третій поверх, зайшов у кімнату. Єдиною ознакою її чеськости була мапа Чехословаччини на стіні. Міхалець зо мною, після кількох чеських фраз, розмовляв увесь час по російському.

Документи мої були в порядку. Між іншим, замісць членських білетів КСМ, ми мали „передплатні білети для часопису „Комуністична Молодь", на яких у нас були виписані лише ініціяли.

Від моравського краевого комітету КСМ в Берні я мав лист до одеського окружного ЛКСМУ. Венда Мавр, тодішній секретар моравської краєвої орґанізації КСМ, хотів за моїм посередництвом налагодити звязок з Одесою.

Але в Комінтерні в мене цього листа відібрали й строго мені наказали, що в якій би я комсомольській орґанізації не працював на Україні, то — коли би, завдяки моїм особистим звязкам, ми захотіли налагодити листування з котроюсь орґанізацією в ЧСР, треба це робити лише через Комінтерн.

В Комінтерні мені видали посвідку про те, що я вів за кордоном фракційну комуністичну роботу між студентством.

Хоч „Костуфра" (комуністична студентська фракція) була мертвородженою дитиною, я не міг закинути нічого тій посвідці: вона, я вважав, мені здасться. Тим більше, що М. перед цим мені казав:

— А, якжеж ти необережно їхав: треба було набрати більше паперового брухту, всяких посвідок, доказів... — Як же ми там мало знали тутешню радянську дійсність! Нічого, я якось про це передам Юревичеві.

XII.

Репрезентація України в Москві.

Хоч я й не мав особливої потреби, але зайшов в Українське Постійне Представництво.

Гарний, окремий будинок, розкішний лімузин перед головним входом, розстелені по долівці килими творили вражіння досить поважної репрезентації української републики в Москві.

Мене, коли довідалися, звідкіль я приїхав, направили в кабінет члена українського уряду Б.

— ...Так, так: значить з того світу... Ну, щож там? — розпитував мене Б., — як там українська еміґрація?

Тут я пригадав, що, переглядаючи в Москві свої речі, випадково натрапив на одно видання празьких есерів („добре, що хоч на кордоні не знайшли в мене її між книжками", — подумав я) й сказав про це Б.

— Обовязково мені принесіть! Ввечері ми зустрінемося в нашому клюбі. Сьогодня вистава.

Б. дав мені адресу українського клюбу.

Коли я ввечері прийшов до клюбу, то Б. уже там був. Він відразуж кинувся до читання згаданої статті.

(Дальше буде).

тичного члена переноситься до кляси старого віку і він набудуче буде платити місячну премію в сумі $2.92. До тої суми вже зараховано 45 центів на ріжні фонди поза оплатою посмертного.

3) Поліса видана 1 липня 1925 р. Вік: 30 літ. Вартість дотеперішних вкладок $43.60. Цю суму можна випозичити членови $22 сейчас, а $22 по році від дня зміни поліси. Дотичного члена перенесеться до кляси старого віку і він набудуче буде платити місячну премію в сумі $2.82. До тої суми вже зараховано 45 центів на ріжні фонди поза оплатою посмертного.

Всі ті позички, які видається на теперішню вартість поліс, стаються на полісах „лінами" (обдовженням) і тих „лінів" не можна буде знести так, як на старих полісах. Від „лінів" треба платити 5% провізії.

Для тих членів, котрі платять свої вкладки до смерти, але вже переступили 50 літ життя, можнаб теж виробити якийсь плян і перенести їх на новий рід обезпечення з відповідними місячними вкладками. Ось один приклад:

Поліса видана 1. липня 1915. Вік 40 літ. Вартість дотеперішних вкладок $236.36. Цю суму можна випозичити членови: $120 сейчас, а $120 по році від дня зміни поліси. Дотичного члена переноситься до кляси старого віку і він набудуче буде платити місячну премію в сумі $3.65. До тої суми вже зараховано 45 центів на ріжні фонди поза оплатою посмертного.

На Ваше бажання, я міг би виробити плян для старших членів, котрі мали би платити свої вкладки аж до самої смерти (а не лише до 70-го року життя, як у попередній табелі). Ось приклади: Поліса видана 1. липня 1915 р. Вік: 30 літ. Член буде мати таксамо відповідну резерву, а платитиме місячно $2.67. Той, хто у віці 30 літ приступив до організації 1 липня 1930 р., мав би платити місячно $2.57. Хто у 30 році життя приступив до організації 1. линя 1925 р., буде платити місячно $2.51. У наведені суми вже дораховано 45 центів на інші фонди.

Вище наведені приклади змін не відносяться, очевидно, до тих членів, котрі мали на своїх полісах „ліни", які організація скасувала. У тім випадку треба би розглянути, який наслідок мало скасування „лінів" на фінансовий стан організації, щоби можна було якийсь процент з тих лінів перенести на обтяження дотичних членів, на засаді однакового права для всіх.

При кінці мушу зазначити, що коли члени цеї зміни не зроблять, то в недалекім часі будуть до цього примушені на гостріших умовах, ніж я тут навів.

Ожидаючи дальших вістей від Вас, остаюся і т. д.

Повиций проєкт поширює права і привілеї всіх членів, які належать до орґанізації найменше три роки і свої грамоти старих родів виміняють на нові роди обезпечення. Члени будуть платити вищу вкладку ніж на старих родах і ця надвишка буде інвестицією, з якої кождий член буде міг користати негайно, або в будучности.

Зваживши, що така реформа вимагає більшого вкладу праці і гроша, вважаю потрібним прискорити вирішення тих справ на найближчім засіданню головного екзекутивного комітету, яке припадає в першій половині листопада с. р. Це рішення може бути евентуально одобрене всіми членами головної управи до кінця згаданого місяця.

Коли би цю справу в як найкоротшім часі вирішено позитивно, то пропонована тут реформа може ввійти всилу з днем 1 квітня 1932 р.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРИХОДИМО ДО ГОЛОВИ ПО РОЗУМ.

Нема кращої думки від тої, що треба скінчити з роздробленням нашої організації й малими відділами, а довести до злуки слабших відділів і потворити сильні товариства.

Бо це ми толерували непростимий гріх, коли дозволяли на те, що ріжні амбітники розбивали наші відділи, дробили їх і ще народними робітниками себе величали за таку роботу.

Та тепер серед кризи вже й ті амбітники бачать, до чого довели, бо вже навіть найменше свідомий член Союза розуміє, що з того роздроблення є тільки шкода для нього й орґанізації.

Лучім отже відділи, але не робім ріжниці між старими і молодими. Хай всі працюють разом. Сильні фінансово відділи перейдуть згодом цілковито в руки молодих і добрі фінанси будуть для них притягаючою силою. А коли глядітимемо на старих, і ще до того заслужених членів, як на „старих табачників", то з тим далеко не зайдемо. Всюди, чи то в нашій орґанізації, чи в Народних Домах, чи бизнесових корпораціях, повинні старші бути разом з молодими і разом повинні працювати для загалного добра.

Поміч потребуючим членам треба дати. Але ту справу може найкраще розвязати Екзекутива У. Н. Союза. Бо це не є така собі проста справа. Треба тут засягнути поради адвоката й знавців асекураційного діла. У. Н. Союз не робить бизнесу в однім стейті, а в многих, і він мусить добре уважати на свою господарку, бо інакше готові відобрати йому в деяких стейтах право на вербування членів. Проектувати можна неодно, але робити муситься те, що дозволяє закон. Думаю, що можна дещо взяти з фонду народного й з фонду бідних і поратувати тих, що терплять не зі своєї вини. Бо таких, що самі за себе не дбають і тільки завдають нашим відділам клопоту і видатку, підпомагати не треба. Хай відходять від нас. Бо коли хто навіть в таких тяжких часах закроплюється, а не дбає за родину й орґанізацію, то й орґанізація не має потреби ним журитися.

Й. Кознарський,
член 105 від. У. Н. С.

ПРО ЗЛУКУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА ТА ДОПОМОГУ ЧЛЕНАМ.

Злука братств і товариств повинна наступити, бо збільшилися би каси відділів, була би можність мати сталого орґанізатора й лікаря, члени не ходили би кождої неділі на мітинґи, відділ мав би більше доходу з балів і представлень, не платилося би 10 секретарям, а тільки одному, а за галі на мітинґи раз, а не 10 разів на місяць і т. д. Конвенція коштувала би менше, бо замісць 10 делеґатів, їхало би тільки 2 або 4, і кореспонденції в головнім уряді було би менше. Одначе, на жаль, є правдою, що це дуже тяжка справа до переведення. Всі знаємо, що багато відділів заложено тільки тому, що декотрі люди хотіли бути, як то кажуть, такими самими „панами як і другі". Відділи ділилися через дрібниці. З одного повіту чи навіть села хотіли мати свій відділ і мають, а з інших сіл навіть нерадо принимають до себе. Одні належать до одної церкви а другі до іншої й то вже розбиває відділи. Або якась партія хоче мати свій відділ, щоби тльки мати вступ на конвенцію, бо про Союз і збільшення членів чи про злуку не думає. Позатим є багато таких відділових урядників, котрі по просту не хотіли би зректися уряду в користь другого і т. п.

З наведених отже причин злука всіх відділів є дуже тяжкою справою. Але можна перевести бодай частинну злуку. От примірем у Филаделфії злука в один відділ неможлива. Однак можливо злучити в два й тоді не було би 12 відділів. Таку саму злуку можна зробити і в інших містах, а з того була би користь для членів, відділів і каси У. Н. Союза.

Треба, щоби відділові урядники подумали над цею злукою й зібралися на передвступні збори **ще перед річними мітинґами** а на річних мітинґах перевели злуку.

Щодо запомоги членам в плаченню вкладок, я пропонував би, щоби головний уряд давав відділам на бажання позичку примірем до 100 долярів і то наразі з фонду конвенційного за відповідною запорукою. Відділи могли би з тої позички платити вкладки за безробітних членів, котрі відтак віддавали би відділам свої позички, а відділ віддавав би головній касі, а в випадку смерти члена, відділ стягнув би позичку з посмертного даного члена або і з тих 50 долярів, які кождий відділ звичайно дає з місцевої каси.

Теодор Грицей,
бувший предсідатель У. Н. С. і член 239 від. в Филаделфії, Па.

ГОЛГОФТА ДИТЯЧОЇ НУЖДИ.

Вістрашаючим проявом наслідків большевицької революції являється під цю пору не лиш анархія в самій адміністрації Росії й України, але й анархія та безладдя в суспільним життю. Проявом цеї анархії є між іншим безпорадність совітського уряду у відношенню до величезних банд бездомних дітей, мужеського і жіночого пола, у віці 6 до 16 літ життя, котрі як табуни диких звірят громадами і товпами нападають на міста і села, крадуть, грабують і нищать усе, що їм попаде під руки. На Україні ті діточі банди називають „саранчею". Нев диво. Ці сироти-діти утікають перед голодом, холодом і поліцією з місця на мсце, з одної околиці у другу, а їх ціллю є дійти все ближче до „полудня", де теплше та де вони можуть живитися мельонами. Большевицьке правительство признає, що воно безсильне, щоби дати раду цьому зростаючому нещастю і здичінню дітей.

По обчисленню доктора Василевського з Москви було в 1929 р. загалом здичілих бездомних дітей у совітськім царстві два міліони.

В своїм звіті під титулом „Голгофта дитячої нужди" і „Діти вулиці" описує він діяльність комісії для молодечих проступників і заявляє, що цій комісії удалося в однім часі виловити на самих залізничих двірцях десятки тисяч бездомних дітей, в Батраку 13,000, в Симбірську 36,000, в Челябінську 48,000, в Оренбургу 55,000, в Уфі 60,000.

Ряди цеї бездомної молодіжи гуртувалися колись передовсім з біженців, опісля і тепер виною є голод і висилка батьків на Сибір і Соловки та взагалі на північ у ліси та тюрми. Це лише за собою сотки тисяч бездомних сиріт. Бездомні діти-сироти, гуртуючись у великі громади, нападають на залізничі поїзди, на господарства, на загороди, на магазини та на подорожних. І це діється до нині. Нічого не вдіють салдатські кулі, ні шаблі проти тих табунів нещасних дітей. Діти на все готові і ставлять поліції і війську такий опір, що урядови вдається лише невеличку частину придержати в осібних інститутах, звідки вони й так утікають.

Вера Інвер, большевицька письменниця, так описує в „Ізвестіях" долю цих нещасних дітей:

„Купаються вони в гноївках дощевої води, що збирається у вижолобленнях під вікнами пивничних мешкань. Курять покинені цигареткові огарки. Грають у карти. Рідко коли їдять, а часом, як це ми недавно читали, вони вбивають нових скитальців, котрих чобітки ще не втратили образу і подобія обуви... На ніч вони щезають. Вони йдуть на залізничі двірці і ховаються в порожних ваґонах.

„Тут то вони, стулені до купки, гріються одні при других, голодні, хорі, мріють про край, де нема снігу і де росте виноград і мельони. Особливо мельони їх принаджують. Мельон для них ціла їжа... Голод і спрагу можна мельоном заспокоїти.

„Часами ховаються вони в акумуляторські скринки під залізничими ваґонами, а кондуктор, котрий у їх діточих очах є паном крутячогося світа, замикає їх у тих скринках гейби на жарт.

„Буває, що кондуктор нарочно удає, що не бачить купок дітей, густо скулених коло себе по закутинах ваґонів та під ваґонами. За те він готов знайти на найближчій стації свіжу курочку або ярину в своїй кватирі. Не добре би було навіть питатися, звідки це взялось у нього.

„Вкінці приїздять. Прибули вони в чудову околицю, де нема снігу і де ростуть мельони. Протягом одної ночі можуть вони, мов саранча, знищити цілий огород. Вони обжираються. Овоч, втискаючись у схоровані шлунки, викликає тиф, дезинтерію, а часом і холеру.

„Вони не дбають про те, що прийде міліція, котра застає їх хорими, вмираючими або може й мертвими, але почуваються щасливими бодай на одну коротку хвильку".

При купні золотих рибок.

— Прошу пана, а що рибкам давати їсти?

— Муравлині яєчка.

— А на твердо, чи на мягко?

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ШИНИК КНИЖОК.

НІМЕЦЬКИЙ УЧЕНИЙ ПРО МЕНЦІНСЬКОГО.

Про одного з наших найбільших співаків, світової слави геройчного тенора Модеста Менцінського не забув ще артистичний світ Німеччини, а головно Кольонії над Реном. Кольонський „Volksblatt" з 15. червня ц. р., рецензуючи „Жидівку" Галеві, пригадує Менцінського в креації Елеазара. „Якщо говориться про Елеазара — пише музичний критик А. Шлете — то муситься згадати про Менцінського, якого геройчна стать у четвертій дії сягала просто неімовірних висот".

Який величезний вплив мав Менцінський, можуть посвідчити отсі уривки листа Роберта Ґревена, музиколоґа з Кольонії, висланого у червні ц. р. до Стокгольму, де, як відомо, мешкає тепер Менцінський. „Любий, безмежно поважаний Пане Менцінський! — починає свойого листа Р. Ґревен. І розказує, що якби не Менцінський, не його креація в „Тангайзері", тоб життя Ґревена було пішло зовсім іншими шляхами. Не маючи доброго вчителя, Ґревен думав покінчити музику, але (в 15 році життя), побачивши „Тангайзера" з Менцінським в титуловій ролі, почав знову вчитися.

„Яку Ви оставили любов і пошану в кольонській опері — пише Ґревен дальше — це Ви самі знаете. Я студіював кожну, кождісіньку Вашу ролю. Можу просто сказати, що я знав кожну Вашу павзу, кожний віддих... І дозвольте Вам сказати, а каже це спеціяліст-фаховець, що Вас тут в кольонській опері годі заступити. Я мушу Вам це сказати, мушу написати Вам про це в листі, що тут у Кольонії Вас не призабули й що Вас тут не лише мені, але й багатьом іншим бракує.

„І годі Вас заступити.

„Якщо можна би сформулювати бажання мого життя, це в якійсь ділянці бути мистцем. А про Вас можу сказати: Ви є мистцем, незрівнаним мистцем".

Ось один з листів, який є неначе листком вінця слави нашого незрівнаного співака.

БУРЕВІЙ У ЛЮБАЧІВЩИНІ.

Село Олешичі, любачівського повіту, навістив страшний буревій. На фільварку кн. Сапіги завалилася стіна мурованої стайні та потовкла 5 людей і вбила 8 коней. Буревій позривав кріві з будинку фільварку і повиривав старі дерева з корінням. Також в інших місцевостях у північно-східній частині повіту буревій заподіяв великі школи.

Мусів хотіти.

— Слухай, що ти скажеш про того Фінкельштайна? Вчора віддав я йому десять долярів, а нині він приходить до мене, зробив авантуру, що доляри фальшиві та хотів мені дати двічи в лице!

— А ти відкіля знаєш, що хотів тобі дати двічи в лице?

— Що значить, відкіля я знаю? Таж колиб він не хотів, то був би не дав!

—o—

Чоловік сидить із жінкою на бальконі другого поверха й чує, як на першому поверсі юнак у пристрасних словах виявляє своїй судженій кохання.

— Ми, поправді, не повинні їх підслухувати, — сказала пошепки жінка. — Свисни, щоби пізнали, що хтось є неподалеки.

— Навіщо? — здивувався чоловік. — Або мені хтось свистав, щоби мене перестерегти?!

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Вже і чужі звернули увагу на „Контест Українських дітей на радіо". Русское Слово, з неділі, 25 жовтня пише: „Книжковий і музичний склеп Сурми провадить свій інтерес виключно з Українцями і українським товаром. Спроваджує книги, журнали, газети і все, що причиняється до поширення просвіти між Українцями. Минувшого року „Сурма" організувала контест хорів на радіо а того року провадить популярно музичний контест для українських дітей, — ціль котрого є відкрити скритий музикальний талан серед української молоді". Також подібну новинку подали „Карпато-руські" як „Вістник" і „Сокол".

Дуже богато голоситься до участи діти підкарпатські. Досі майже всі, що грали на гармонії це „підкарпатські". Між галицькими найбільше здібних це дівчата: Ґрають, співають, деклямують.

Минулої неділі найкраще вивязалася на програмі Олеся Орлян (4 літ). Іван Бойко з Ню Йорку, прийшов то казав, що як почув як говорить 4-літна дівчинка, то з радости сплакав, бо він має таку дівчинку і йому представлялося, що то його так балакає. Другим був хлопчик Михась Ошуст, той деклямував і співав „Гей там на горі Січ іде". Всі казали, що файно. А кільки мав приємности сам хлопчинка, його батько і мати, це вже варта тих пару долярів, що коштує стація, щоб зробити комусь таку приємність.

На другу неділю знов ученики п. Р. Придаткевича возьмуть участь. Орхестра, скрипки, мандоліни і спів. Також спеціяльно запрошено сестри Марійку і Катрусю Терлецьку, вони заспівають дует. (Слухачі, як буде гарно, то плесніть, то заспівають два). Галя Турчин буде грати сольо на скрипці, а також буде хлопчик деклямувати. Щось нове, ще ніде не деклямоване. Не забудьте радіо наставити, а обовязково заставте свої діти слухати.

Важне для Ню Джерзи: Щоб більше поширити про контест наших дітей, Заряд Сурми винайняв ще Нюарську радіо-стацію WAAM на пів години на день 5-го листопада (четвер) в годині 7 вечером. Хто спомагає українську годину на радіо, повадженa для українських дітей: Михайло Марків з Іслин, Н. Дж., купив машинку до писання; С. Десак Маджестик радіо, Михайло Панків Ортофонік Віктролу, Петро Ціркa з Джерзи Сити, Радіо комбінацію. Іван Марусевич, Едісон радіо. Всім тим щиро дякуємо; можуть бути певні коли в Сурми купують не будуть обманені, і їх гроші не будуть їм самим ані їх братям іти на школу.

ТАРЗАНІВ СИН.

(77).

Коли Бейнес прийшов трохи до памяти, він побачив себе високо на дереві, а далі в пітьмі вимальовувалася якась постать. Унизу кидалися на дерево розлючені льви, але вони не могли дістатися до нього. Незнайома постать щось кричала на львів малпячою мовою. Бейнес рішив, що він знаходиться в полоні в оранґутанга. Він ухопив за револьвер. Та тут почув запит гарною англійською мовою: „Хто ти є?"

—o—

Бейнес не міг вийти зі здивування: „Хіба ти людина?" — запитав. „Не бійся, я також людина, як і ти" — відповів Корак. Потім Бейнес почав розповідати свою пригоду. Корак уважно його слухав і і задавав деякі свої питання. Так вони досиділи до світанку. Потім Корак пішов у джунґлі й приніс ріжні овочі та воду до пиття. Корак ще кілька разів перепитував Бейнеса про ту дівчину, яку він стрінув на фармі.

—o—

„Я знайду табор Шведа, щоб ратувати ту дівчину!" — нарешті рішив Корак. „Коли я ту дівчину знайду, то я прийду з нею до тебе. Я знаю, як то тяжко стратити дівчину". Корак вирушив на північ, лишаючи хворого Бейнеса самого. Він дав йому точні вказівки, як жити в джунґлях, що можна їсти й як треба стеретися звірів та гадів. Скоро Корак дійшов по вказівках Бейнеса до того місця ріки, звідки було видно на другом березі табор Шведа.

Але як перебратися через ріку, що аж кишить від крокодилів? Корак подався знову в джунґлі. Скоро луною розлягався недалеко нього гучний крик. Нарешті з джунґлів донісся рев слона. Це Тантор почув голос свого пана й поспішав до нього. Корак з радістю зустрів свого приятеля. Коротка команда й слон витягнув свій хобот. Корак вхопився за нього. Вмить він був на спині велитня. Подались обидва до ріки.

—o—